

**ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI'NIN
2020 YILI PROGRAMINDA SORUMLU OLDUĞU TEDBİRLER**

Ödemeler Dengesi

Politika / Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
Cari işlemler açığının büyük oranda borç yaratmayan dış kaynaklardan finanse edilmesi sağlanacak, finansman kalitesi artırılabilecektir. (Kalkınma Planı p.239)			
Tedbir 239.4. Yabancılara gayrimenkul satışları ile ilgili tanıtım faaliyetleri artırılabilecek ve süreçler etkinleştirilecektir.	TKGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi	1. Yabancı Bileği Portalının tanıtımı ve içeriklerin altı dile çıkarılması çalışmaları kapsamında Portal üzerinden yapılacak geri dönüşler ile içerik zenginleştirilecek ve tanıtımı sağlanacaktır. 2. Yabancıların Türkiye'de tasınmaz edinimini kolaylaştırmak için 10 farklı ülkede 12 tanu temsilciliği acılması ve gerekli personel temini hususunda çalışmalar yapılacaktır.

Maliye Politikası

Yerel yönetimlerin mali yapılarını güçlendirmek amacıyla öz gelirleri artırılabilecektir. (Kalkınma Planı p.264)			
Tedbir 264.1. Belediye Gelirleri Kanunu yeniden düzenlenecektir.	YYGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Gelir İdaresi Başkanlığı	1. İlgili kurum ve kuruluşlarla çalıştaylar yapılacaktır. 2. Elde edilen bilgi, bulgu ve talep ve öneriler doğrultusunda belediye gelirlerinin iyileştirilmesi amacıyla mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.
Tedbir 264.2. Gayrimenkullerin vergilendirilmesinde esas alınan alım satım değerinin belirlenmesi ve beyanına ilişkin yeni bir sistem devreye sokulmak suretiyle vergide adalet pekiştirilecek ve vergileme etkinleştirilecektir. Bu çerçevede ilgili bakanlıklar sistemin tasarımı ve uygulamasına ilişkin düzenlemeler ile gerekli altyapıyı birlikte oluşturacaklardır	TKGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları	1. Tasınmaz değer bileği merkezi kurularak paydas kurumlardan veri akışı sağlanacaktır. 2. Toplu değerlendirmeyle tasınmazların değeri belirlenecek, değer haritaları oluşturulacaktır. 3. Konusu gayrimenkul olan vergi, resim, harc ve benzerlerinin gerçek bedel üzerinden alınmasına yönelik mevzuat çalışmaları tamamlanacaktır.

İş ve Yatırım Ortamı

Tedbirler	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yapılacak Faaliyetler ve Projeler
İs ve yatırım ortamını etkileyen bürokratik süreçler basitleştirilecek, mevzuat düzenlemelerinin etkinliği ve öngörülebilirliği artırılabilecek ve yatırım süreçlerini etkileyen maliyetler azaltılacaktır. (Kalkınma Planı p.316)			
Tedbir 316.3. Mahalli idarelerin yatırım izinlerine ilişkin uygulamaları gözden geçirilerek basitleştirilecek ve zorlaştırıcı uygulamalar kaldırılacak, e-Belediye uygulaması yaygınlaştırılarak yeknesaklık sağlanacaktır.	CBSGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İçişleri Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi	1. Yazılım geliştirme ve dış sistemlerle entegrasyon çalışmaları yapılacaktır. 2. Kent Bileği Sistemi Açık Öğretim İçeriği geliştirilecektir. 3. Performans ve Güvenlik Testleri yapılacaktır. 4. Yaygınlaştırma/Pilot Uygulama faaliyetleri yapılacaktır.
Mevcut yatırım tesvik sistemi gözden geçirilerek etkili ve rekabetçi hale getirilecektir. Bu kapsamda esnek, etkisi ölçülebilir, nakit bazlı teşvikleri de ihtiva eden bir sistem oluşturulacaktır. (Kalkınma Planı p.321)			
Tedbir 321.5. Yatırım tesvik uygulamaları kapsamında yatırım tesvik belgesine sahip yatırımcılara arz edilecek Hazine taşınmazı sayısı artırılabilecektir.	MEGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	1. Yatırım tesvik uygulamaları kapsamında yatırım tesvik belgesine sahip yatırımcılara arz edilmek üzere ilana çıkarılacak 20 milyon m ² Hazine taşınmazı için çalışmalar yapılacaktır.

Kimya

Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
Kimya sektöründe: ara girdi ithalatı azaltılarak, yüksek katma değerli, insan ve çevre sağlığına duyarlı ürünlerin üretim ve ihracatı artırılabilecektir. (Kalkınma Planı p.360)			
Tedbir 360.4. Bivokütle ve atıklar verimli kullanılarak kimyasal üretiminde alternatif girdi olarak değerlendirilecektir.	CYGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	1. Belirlenecek sektörlerde atıkların alternatif hammadde olarak kullanılmasına ilişkin çalışmalar gerçekleştirilecektir. 2. Mevzuat kapsamına alınmasına ilişkin çalışmalar yapılacaktır.
Kimya sektörünün Ar-Ge ve sürdürülebilirlik kabiliyetini artıracak uygulamalar hayata geçirilecektir. (Kalkınma Planı p.361)			
Tedbir 361.3. Kimyasal Maddelerin Kavdı. Değerlendirmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik ve Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Hakkında Yönetmeliğin gerektirdiği uyum için sektör desteklenecektir.	CYGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S)	1. Kamu kurumları ve kimya sektörüne yönelik olarak sanayicilerin kimyasal güvenlik raporunu daha kısa sürede ve daha az maliyetle hazırlamalarını ve daha nitelikli kavıt dosyası sunmalarını sağlamak amacıyla 2020 yılı içerisinde 5 farklı ilde eğitim düzenlenecektir.

Turizm

Politika /Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
Her bir destinasyon özelinde ve odaklı anlayış çerçevesinde; planlama hiyerarşisi gözetilerek yatırım planlaması dâhil turizmin gelişimi ve yönetimi bütüncül olarak ele alınacak; çevreye duyarlı ve sorumlu turizm anlayışı ile sürdürülebilir turizm uygulamaları geliştirilecektir. (Kalkınma Planı p.426)			
Tedbir 426.2. Kıyı alanlarının turizm sektörünün talepleri ile entegre bir şekilde koruma-kullanma dengesi dikkate alınarak bütüncül yönetimi ve planlaması yapılacaktır.	MPGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Yerel Yönetimler	1. Edirne-Tekirdağ-Kırklareli Bütüncül Kıyı Alanları Planı çalışması tamamlanacaktır. 2. Giresun-Ordu-Trabzon Bütüncül Kıyı Alanları Planı çalışması için ön hazırlık çalışmaları yürütülecektir.

Enerji

Politika/Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
Daha verimli ve kendi enerjisini üreten binalar yaygınlaştırılacaktır. (Kalkınma Planı p.492)			
Tedbir 492.1. Mevcut binalarda enerji verimliliğini teşvik edici desteklemeler yapılacaktır.	MHGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	1. Kamu Binalarının Enerji Verimli Tadilatı Rehberi'nin hangi kriterlere göre, nasıl hazırlanacağına dair yöntem belirlenecek ve kılavuzlar oluşturulacaktır.
Tedbir 492.2. Ulusal Yeşil Bina Sertifika Sistemi kurulacaktır.	MHGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	1. Ulusal Yeşil Bina Bileşen Sistemi (YES - TR) vazılım programı oluşturulmasına yönelik ihale gerçekleştirilecektir. 2. Konuyla ilgili hususları içeren Tebliğ hazırlanacaktır.
Tedbir 492.4. Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesi uygulanacaktır.	YİGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	1. 38 binanın enerji etüdü tamamlanacak, tadilat uygulama projelerine başlanacaktır.

İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri

Politika /Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
İNŞAAT SEKTÖRÜNDE YERLİ VE YENİLİKÇİ TEKNOLOJİLER SÜREÇLERE ENTEGRE EDİLEREK NİTELİKLİ ARZ VE TALEBE DAYALI BÜYÜME SAĞLANACAKTIR. (Kalkınma Planı p.531)			
Tedbir 531.3. Yapı denetim sistemi iyileştirilerek teknolojik uyum kapasitesi güçlendirilecektir.	YİGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İlgili Bakanlıklar, İlgili STK'lar	1. Savunma Sanayii Başkanlığıyla yapılan protokol kapsamında beton test cihazlarının üretiminin tamamlanmasına müteakip, EBİS (Elektronik Beton İzleme Sistemi) çalışmaları tamamlanarak 81 ilde aktif olarak kullanılmasına devam edilecektir. 2. EBİS'in kamu yapılarında da uygulanabilmesi için 81 ilde yaygınlaştırılması amacıyla belirlenen bir pilot ilde uygulamalar yapılacaktır.
Tedbir 531.4. Özel sektör yapı müteahhitleri ekonomik ve teknik yeterliklerine göre sınıflandırılarak, bunların üstlenebilecekleri iş büyüklüklerinde yeterlik uyuşmasına geçilecek. bu şekilde tüketicilerin korunması ve sektörde ehliyet sahibi firmaların desteklenmesi sağlanacaktır.	MHGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İlgili Bakanlıklar	1. Müteahhitlerin belirli ekonomik, mali, mesleki ve teknik yeterliklere göre sınıflandırılması için mevzuat çalışmaları yapılacaktır. 2. Müteahhitlik Yeterlik Sistemi (MYS) kurulacaktır.

Şehirleşme

Politika / Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
Şehirlerimiz kalkınma vizyonuyla eşzamanlı olarak, çok merkezli, karma kullanımı desteklenen, özellikle erişilebilirliği sağlayan bir yapıyla planlanacak; mekânsal planlarda topoğrafyaya uygun sağlanması ve afet riski, iklim değişikliği, coğrafi özellikler ve tarihi değerlerin gözetilmesi esas alınacaktır. (Kalkınma Planı p.674)			
Tedbir 674.2. Şehirlerin özgül kimliğini geliştirmek üzere; doğal, tarihi ve kültürel değerlerin korunması ve yeniden canlandırılması için İller Bankası A.S Genel Müdürlüğü (İLBANK) tarafından verilmiş yönetmeliklere yönelik destek programı geliştirilecektir.	İLBANK AS	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İLBANK, Yerel Yönetimler	1. Yerel yönetimlerin talepleri çerçevesinde destek programı hazırlanacak, iki sokak sağlıklaştırma projesi tamamlanacaktır.
Yeşil şehir vizyonu kapsamında yaşam kalitesinin artırılması ve iklim değişikliğine uyumu teminen şehirlerimizde Millet Bahçeleri yapılacak ve yeşil alanların miktarı artırılabilecektir. (Kalkınma Planı p.676)			
Tedbir 676.1. Şehirlerimizde sağlıklı yaşam alanları oluşturmak, kentsel yeşil alan standartlarını ve yaşam kalitesini yükseltmek için Millet Bahçeleri 81 ilde yaygınlaştırılacak, 2023 yılına kadar 81 milyon m ² alanda Millet Bahçesi çalışmaları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TOKİ, İLBANK ve belediyelerin finansmanı ile yürütülecektir.	MPGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İLBANK, TOKİ, Yerel Yönetimler	1. 38 ilde nüfus yoğunluğu ve şehrin büyüklüğü göz önüne alınarak Millet Bahçesi yapılacaktır.
Mekânsal planlama sistemi, merkezi kuruluşlarla işbirliği içerisinde belirlenen ilke ve kurallar çerçevesinde, mahalle düzeyinde etkili katılım mekanizmalarını, izleme ve denetleme süreçlerini icra edecek şekilde geliştirilecek; planlama ve uygulamanın mahalli idareler tarafından yapılması esas olacaktır. (Kalkınma Planı p.677)			
Tedbir 677.1. Planlama sürecinde etkili katılım, izleme ve denetleme modeli geliştirilecek, mevzuat bu çerçevede güncellenecektir.	YYGM MPGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler, İlgili STK'lar, Üniversiteler	1. Belediyeler, İl Özel idareleri ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerindeki teknik personele planlama sürecine ilişkin eğitimler verilecektir. 2. Pilot bölgelerde izleme faaliyetleri yürütülecektir.
İmar uygulamalarında alt düzeydeki imar planlarının bütünlüğü korunacak, planlar uygulama araçlarıyla zenginleştirilecek ve plan bütününde yapılacak imar uygulamaları yaygınlaştırılacaktır. (Kalkınma Planı p.678)			
Tedbir 678.1. İmar uygulamalarında kırsal ve kentsel yerleşmeleri dikkate alan katılımçılık ve finansman alanında yenilikçi yaklaşımlar geliştirilecektir.	MPGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Tarım ve Orman Bakanlığı, Yerel Yönetimler	1. 13 ilde örnek imar uygulamalarına başlanacaktır. 2. İmar uygulamalarının benimsenmesi ve mevzuata uygun yapılması için belediyelere teknik destek verilecektir.

Şehirleşmede vafav mimari esas alınacak: kentsel ortak vasam. kentsel aidiyet. mahalle kùltürü ve kent bilincini geliştirecek strateji ve uygulamalar yaygınlaştırılacaktır. (Kalkınma Planı p.679)			
Tedbir 679.1. İnsan odaklı. vafav mimarivi vansıtan başarılı örnek verlesimler belirlenecek ve değerlendirme raporu hazırlanacaktır.	MPGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S). İlçeli STK'lar, Üniversiteler	1. Daha vasanabilir verlesim formlarına geçilebilmesi amacıyla vafav mimarivi/ genişlemevi uvçulamış başarılı örnekler araştırılarak bir değerlendirme raporu hazırlanacaktır.
Tedbir 679.2. "Medenivetimizi vafatan şehir beratı" ve "özün mahalle sertifikası" verilmesine altlık oluşturucağı kılavuzlar hazırlanacaktır.	MPGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S). Yerel Yönetimler	1. Medenivetimizi Yasatan Şehir Beratı ve Özün Mahalle Sertifikası verilmesine altlık oluşturucağı kılavuzlar hazırlanacaktır. 2. İnsan Odaklı. Vafav Mimarivi Vansıtan Başarılı Örnek Yerlesimlerin Belirlenmesi Projesine ilişkin çalışmalar tamamlanacaktır.
Haritacılık alanında konumsal hassasiyet. diitalleşme ve yeni teknolojilerin kullanımı öncelendirilecek. kurumlar arası koordinasyon ve işbirliği geliştirilerek birlikte üretim ve veri paylaşımı yoluyla mükerrerlikler önlenecektir. (Kalkınma Planı p.680)			
Tedbir 680.1. Ulusal harita üretimi işlerinde baz alınacak olan kentsel alanlardaki konumsal hassasiyet altyapısı yenilenecektir.	TKGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Harita Genel Müdürlüğü, Yerel Yönetimler	1. Konumsal jeodezik verilerin. e- devlet altvanısı üzerinden paylaşılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir. 2. Kentsel alanlarda ihtivac duvulan yüksek konumsal hassasiyetli harita verisi üretimine bütçe imkânları çerçevesinde devam edilecektir.
Kamu ve özel sektör kuruluşlarınca vanılacak yatırımlara temel oluşturmak üzere savısal hale gelmiş öncel. güvenilir kadaströ verileri sunulacak, mülkiyet verileri elektronik ortama aktarılacaktır. (Kalkınma Planı p.681)			
Tedbir 681.1. Mülkiyete ilişkin işlemler kanuni kısıtlar çerçevesinde elektronik ortama taşınacaktır.	TKGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S). DSİ. Karavolları Genel Müdürlüğü. Orman Genel Müdürlüğü. Tanu ve Kadaströ Genel Müdürlüğü, Yerel Yönetimler	1. Mülkiyete ilişkin işlemlerin elektronik ortama taşınması için gerekli teknik altyapı kurularak e- devlet entegrasyonu sağlanacaktır.
Tedbir 681.2. Tüm Türkiye'de tek koordinat sistemine geçilerek kadaströ modernizasyonu tamamlanacaktır.	TKGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S). Tanu ve Kadaströ Genel Müdürlüğü	1. 22.3 milyon parselin öncelikleme işleminin sonuclandırılmasıyla birlikte ilçe genelinde toplam 58 milyon parselin tek koordinat sistemine geçilmesi amacıyla kadaströ modernizasyon projesi sürdürülecektir.
Tedbir 681.3. Tüm tapu işlem belgeleri elektronik ortama aktarılarak tapu işlemleri mekâna bağılı kalımsız elektronik ortamda gerçekleştirilecektir.	TKGM		1. Dört tanu işlem belgesi elektronik ortama aktarılacaktır.
Kentlerin vafam kalitesi seviyelerinin izlenmesine altlık teşkil etmek üzere ölçme ve değerlendirme araçları geliştirilecektir. (Kalkınma Planı p.682)			
Tedbir 682.1. II, ilçe ve mahalle ölçęinde kentsel veri altyapısının oluşturulması ve paylaşılması için kurumsal, teknik ve yasal altyapı güçlendirilecektir.	CBSGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S). İçisleri Bakanlığı, Yerel Yönetimler	1. Kent Bilgi Sistemi modülleri tamamlanacaktır.
Yerel yönetimlerin akıllı şehir stratejilerini ve izleyecekleri vol haritalarını hazırlamaları teşvik edilecek. akıllı şehir projelerinin ulusal katmanda önceliklendirilen alanlar ve kabiliyetler dikkate alınarak secilmesi ve havata geçilmesi sağlanacak, akıllı şehir uygulamalarına yönelik yerli üretimin geliştirilmesi desteklenecektir. (Kalkınma Planı p.683)			
Tedbir 683.1. Yerel yönetimlere akıllı şehir stratejilerini ve izleyecekleri vol haritalarını hazırlamalarına yönelik Ulusal Akıllı Şehir Stratejisi ve Eylem Planı esas alınarak rehberlik sağlanacaktır.	CBSGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S). TÜBİTAK. Yerel Yönetimler	1. Yerel yönetimlere rehberlik vanılarak akıllı şehirlere yönelik stratejik bakış kazandırılması sağlanacaktır.
Tedbir 683.2. Akıllı şehir projeleri, büyükşehir belediyeleri ve 51 il belediyesi öncelikli olmak üzere akıllı şehir olgunluk değerlendirmesi ve kaynak tahsis kısıtları göz önünde bulundurularak önceliklendirilecektir.	CBSGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S). TÜBİTAK. TÜİK, Yerel Yönetimler	1. Yerel yönetimlerde akıllı şehir olgunluk değerlendirmeleri yapılacaktır.
Tedbir 683.4. Akıllı şehir ekosistemi analiz edilerek girişimci, sistem	CBSGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Sanayi ve	1. Akıllı Şehir Bilgi Paylaşım Platformu geliştirilecek ve tüm akıllı şehir ekosistemini kapsamı sağlanacaktır.

geliştiriciler, teknoloji sağlayıcılar gibi sektörün tüm paydaşları oluşturulacak dijital platformda buluşturulacaktır.		Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK, Yerel Yönetimler	
Gavrimenkul değer artışlarının etkili yönetimiyle kentsel mekân ve hizmet kalitesinin artırılması, kentsel hizmetlerin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesine yönelik faaliyetlere kaynak oluşturması sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.684)			
Tedbir 684.1. Tapu işlemlerinde gerçekleşen fiyatın kaydedilmesi, değer değişimlerinin takip edilebilmesi, kamu yatırımları ve düzenlemeleri sonucu ortaya çıkan değer artışlarının tespit edilmesi, ver secim analizlerine katkı verilmesi ve tasınmaz değer haritalarının oluşturulabilmesi için Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemine entegre bir gavrimenkul değer bilgi merkezi kurulacak ve tasınmazların değere yönelik verileri mülkiyet bilgileri ile birlikte tutulacaktır.	TKGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Gelir İdaresi Başkanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Yerel Yönetimler	1. Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemine entegre bir gavrimenkul değer bilgi merkezi kurulacak ve tasınmazların değerlerine yönelik veriler, mülkiyet bilgileri ile birlikte tutulacaktır.

Konut

Politika / Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
Kentleşme, nüfus artışı, yenileme ve afetten kaynaklanan konut ihtiyacı arz-talep dengesi gözetilerek karşılanacaktır. (Kalkınma Planı p.686)			
Tedbir 686.1. Konut ihtiyacının verleşmelere göre belirlenebilmesi için konut stoku ortaya konulacaktır.	TKGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İçişleri Bakanlığı, TOKİ, TÜİK	1. Sıfır ve ikinci el konut stokunun belirlenebilmesi amacıyla; Mekânsal Adres Kayıt Sistemi (MAKS) verileri ile Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) verilerinin sürekli olarak cevrimeci temin edilmesi ve bu verilerin Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi (TAKBİS) verileriyle karşılaştırılarak analiz edilebilmesi için sistem oluşturma çalışmalarına başlanacaktır.
Tedbir 686.2. Plan döneminde dar gelirli ve dezavantajlı gruplara yönelik 250 bin sosyal konut üretilecektir.	TOKİ	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, TOKİ	1. Sosyal Konut Programı kapsamında 50 bin konut sosyal ve teknik donatılarıyla birlikte üretilecektir.
Kamunun, konut piyasasında düzenleyici, denetleyici, yönlendirici ve destekleyici rolü güçlendirilecektir. (Kalkınma Planı p.687)			
Tedbir 687.1. Kamu yönetiminde konuttan sorumlu birimler arasında düzenli işbirliğini temin edecek koordinasyon mekanizması oluşturulacaktır.	MHGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, TOKİ, TÜİK, AFAD, Yerel Yönetimler	1. Konuttan sorumlu kamu kurum ve kuruluşları ve rolleri belirlenecektir. 2. Belirlenen kamu kurum ve kuruluşları ile istisareler yapılacaktır. 3. Kamu yönetiminde konuttan sorumlu birimler arasında düzenli işbirliğini temin edecek mekanizmanın usul ve esasları belirlenecektir.
Tedbir 687.2. Konut üretiminde kalite, sağlamlık, erişilebilirlik, enerji verimliliği, afetlere dayanıklılık standartları geliştirilecek ve her aşamada gözetilecektir.	YİGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, TOKİ, AFAD, Yerel Yönetimler	1. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapı denetimi kuruluşlarının görevlerini uygun şekilde yaptığına ilişkin denetimler artırılacaktır. 2. 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve ikincil mevzuatında yapılacak çalışmalar sonuçlandırılacaktır. 3. Daha etkin bir denetim sistemi için mevzuat düzenlenecektir. 4. Enerji verimliliğinin geliştirilmesi için mevcut ısı yalıtım standardı: 5. Isı iletkenlik (U) değerlerini, ısıtmanın yanı sıra soğutma enerji ihtiyacının da değerlendirilmesi ve hesaplama yönteminin geliştirilmesi. 6. AVM, hastane vb. konut haricindeki binalar için hesaplama yönteminin gözden

			geçirilerek sağlıklı sonuç verecek hale getirilmesi yönünde revize edilecektir.
--	--	--	---

Kentsel Dönüşüm

Politika / Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
Kentsel dönüşüm: vatav mimari anlayışıyla, vasam kalitesini yükseltme ve kentlilik bilincini geliştirme amacı çerçevesinde tarihi merkezlerin yenilenmesini içerecek şekilde yürütülecektir. (Kalkınma Planı p.690)			
Tedbir 690.1. Kentsel dönüşüm uygulamalarında tarihi kent merkezi alanlarının yenilenmesinin vavonlaştırılması, bu kapsamda verel yönetimlerle navlasımlı bir finansman modeli oluşturulması sağlanacak ve 81 ilde tarihi kent merkezleri kent kimliğini ön plana çıkaracak şekilde dönüştürülerek, vatav mimari ve insan odaklılık anlayışıyla tasarımları gerçekleştirilecektir.	AKDHGM	Cevre ve Sehircilik Bakanlığı (S), İLBANK, TOKİ, Yerel Yönetimler	1. Bütçe imkânları çerçevesinde, belirlenecek savıda tarihi kent merkezinin kent kimliğini ortaya çıkaracak şekilde yenilenmesi sağlanacaktır.
Kentsel dönüşüm uygulamalarında il bazında hazırlanan kentsel dönüşüm stratejileri esas alınacaktır. (Kalkınma Planı p.691)			
Tedbir 691.1. II ve ilçe bazında riskli ve rezerv alanlara ilişkin verileri, sosval yapı analizini, ekonomik bütünleşme, altvayı durumu, finansman modelleri ve il bazında dönüşüm hedeflerini içeren kentsel dönüşüm stratejileri hazırlanacaktır.	AKDHGM	Cevre ve Sehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. 10 il için Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesinin ilgili verel yönetimlerce hazırlanması sağlanacaktır.
Kentsel dönüşüm projeleri katılımcılık esasları dikkate alınarak, kentsel dönüşüm alanlarında öncelikle verinde dönüşüm ilkesi benimsenerek, mevcut sosval vavının mekânsal ihtivaclarını göz önünde bulunduran çözümlerle kent dokusuyla uyumlu ve alan bazlı olarak yürütülecektir. (Kalkınma Planı p.692)			
Tedbir 692.2. Kentsel dönüşüm projelerinde katılımcılık esasları tanımlanacak ve sürecin işbirliği içerisinde ilerlemesi sağlanacaktır.	AKDHGM	Cevre ve Sehircilik Bakanlığı (S), İLBANK, TOKİ, Yerel Yönetimler	1. Kentsel dönüşüm uygulamalarında yürütülen projelerde uzlaşma sürecinin daha etkin hale getirilebilmesi amacıyla katılımcılık ilkesi esas alınacak, bu konuda yerel idareler teşvik edilecektir.
Afet riskli alanların tespiti ve ilanına ilişkin mevcut kriterler geliştirilecek ve netleştirilecek; yüksek öncelikli alanlar çok ölçütlü değerlendirme sistemiyle önceliklendirilerek ivedilikle dönüştürülecektir. (Kalkınma Planı p.693)			
Tedbir 693.1. Kentsel dönüşüm uygulamalarında verlesim alanı bazında önceliklendirme için çok ölçütlü değerlendirme modeli, can ve mal kaybına neden olma açısından afet riskleri, tehlikesi, etkilediği nüfusun büyüklüğü, mali ve finansal gereksinim, rezerv alanın mevcudiveti gibi parametrelerin esas alındığı kriterler ve puanlama sistemi çerçevesinde geliştirilecek ve verlesim alanları bu kapsamda önceliklendirilecektir.	AKDHGM	Cevre ve Sehircilik Bakanlığı (S), AFAD	1. Yerlesim alanları bazında önceliklendirme için çok ölçütlü değerlendirme yapılmasına yönelik kriterler belirlenecektir.
Tedbir 693.5. İstanbul genelinde kentsel dönüşüm uygulamaları ve imara veni acılacak alanların planlaması yapılırken nüfus yoğunluğu dikkate alınarak afet ve acil durum toplanma alanları oluşturulacaktır.	AKDHGM YYGM	Cevre ve Sehircilik Bakanlığı (S), AFAD, İstanbul Büyükşehir Belediyesi	1. Afet ve acil durum toplanma alanları, ilgili kurumlarla işbirliği içerisinde tespit edilerek imar planlarında gerekli düzenlemeler yapılacaktır.
Tedbir 693.6. İstanbul'da fav hattına yakın olan alanlar tespit edilerek kentsel dönüşüm çalışmalarının önceliklendirilmesi sağlanacaktır.	AKDHGM	Cevre ve Sehircilik Bakanlığı (S), AFAD, MTA, İstanbul Büyükşehir Belediyesi	1. Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesi dikkate alınarak önceliklendirme çalışması yapılacaktır.
Tedbir 693.7. İstanbul'da mevcut yapılaşmış alanlarda vayı stoku dikkate alınarak, kentsel direnciliğin artırılması amacıyla mevcut altyapı sistemlerinde afet risk önceliklendirme çalışması yapılarak ihtiyaç duyulanlar yenilenecektir.	AKDHGM YİGM	Cevre ve Sehircilik Bakanlığı (S), AFAD, İLBANK, TOKİ, İstanbul Büyükşehir Belediyesi	1. İstanbul'un altyapı sisteminde afet risk önceliklendirilmesi yapılarak ihtiyaçlar belirlenecektir.

Kentsel dönüşüm uygulamaları ve imara yeni açılacak alanlar ile sanayi alanlarının dönüşümü kapsamında şehir planlaması yapılırken şehrin afet geçmişi, afet tehlikeleri ve riskleri göz önünde bulundurulacaktır. (Kalkınma Planı p.694)			
Tedbir 694.2. Afet risklerinin planlama aşamasında gözlemlenmesine yönelik imar planlaması kriterleri geliştirilecek ve afet tehlike ve risklerine uygun imar planlaması yapılması sağlanacaktır.	MPGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), AFAD, Yerel Yönetimler	1. Mekânsal Planlarda Esas Alınacak Sakınım (Risk Azaltma) Önlemleri ve Kriterlerinin Geliştirilmesi Projesi kapsamında risk azaltma kriterleri belirlenerek konuya ilişkin rapor hazırlanacaktır.

Kentsel Altyapı

Politika / Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
Su kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımı kapsamında havza bazında yapılan plan, strateji ve eylem planları bir bütünlük içinde uygulamaya konulacaktır. (Kalkınma Planı p.697)			
Tedbir 697.2. Arıtılmış atıksuların başta tarım olmak üzere yeniden kullanılması için havza bazında planlama yapılacaktır ve su kaynakları üzerindeki baskı azaltılacaktır.	CYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Tarım ve Orman Bakanlığı, DSİ, Türkiye Su Enstitüsü, Yerel Yönetimler	1. Arıtılmış atık suların yeniden kullanım oranının yüzde 2'ye ulaştırılmasına yönelik havza bazında planlama yapılacaktır.
İmesuvu ve atıksu hizmetlerinin verimli, kaliteli ve standartlara uygun şekilde sunulması sağlanacak, sorumlu kurumların işletme performansı ve yatırım verimliliği iyileştirilecektir. (Kalkınma Planı p.698)			
Tedbir 698.1. Büyükşehir belediyesi haricindeki yerlerde il bazında su kanalizasyon idarelerinin kurulması için mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.	CYGM YYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İçişleri Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Yerel Yönetimler	1. Su ve atıksu hizmetlerinde teknik ve mali performansın iyileştirilmesi için büyükşehir olmayan 51 ilde, il ölçeğinde hizmet verecek su ve kanalizasyon idarelerinin kurulması için mevzuat hazırlık çalışmaları yapılacaktır.
Tedbir 698.4. Atıksu arıtma tesislerinin etkin şekilde çalıştırılması için KÖİ modeli yaygınlaştırılacak, atıksuya ilişkin denetim, teknik bilgi eksikliği ve kapasite gibi mevcut engellerin hızlı ve etkin şekilde üstesinden gelinecektir.	CYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), DSİ, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Yerel Yönetimler	1. Atıksu arıtma tesislerinin KÖİ modeliyle işletilmesine yönelik mevzuat hazırlık çalışmaları tamamlanacaktır.
Katı atık yönetimi etkinleştirilerek atık azaltma, kavnakta avırma, avrı tonlama, tasıma, geri kazanım, bertaraf safhaları ve düzensiz/vahşi döküm alanlarının rehabilitasyonu teknik ve mali yönden bir bütün olarak geliştirilecektir. Katı atık yönetiminde kavnak verimliliğinin ve çevresel sorumluluğun sağlanmasını teminen KÖİ başta olmak üzere uygulama araçları geliştirilecektir. (Kalkınma Planı p.699)			
Tedbir 699.2. Sıfır Atık Projesi uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.	CYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Yerel Yönetimler	1. Sıfır Atık Yönetmeliği kapsamında 250 bin nüfusun üzerindeki büyükşehir ilçe belediyeleri, kamu kurum ve kuruluşları, organize sanayi bölgeleri, havalimanları, limanlar, akarvakıt istasyonları ve dinlenme tesisleri, 100 ve üzeri ofis/büro kapasiteli iş merkezi ve ticari ofisler, 5000 metrekare ve üzeri AVM'ler, CED Yönetmeliği Ek-1 'de yer alan sanayi tesisleri, 250 ve üzeri öğrencisi olan eğitim kurumları ve yurtlar, 100 oda ve üstü konaklama kapasiteli işletmeler, 100 vatak ve üzeri sağlık kuruluşları, 300 ve üzeri konut sahibi siteler ve zincir marketler sıfır atık yönetim sistemlerini kuracaklardır.
Mali gücü yetersiz yerel yönetimlerin finanse etmekte zorlandıkları evsel nitelikli katı atıkların geri kazanım ve bertaraf tesisi projeleri ile aktarma istasyonu projelerinin bir program dâhilinde desteklenmesi sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.700)			
Tedbir 700.1. Katı Atık Programının uygulanmasının yaygınlaştırılması sağlanacaktır	CYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İLBANK, Yerel Yönetimler	1. İki entegre atık yönetim tesisi, bes düzenli denolama tesisi yeni lot yapımı, yeni aktarma istasyonu yapımı, iki ön işlem tesisi yapımı ihale çalışmalarına başlanacaktır. 2. Yapılması planlanan katı atık tesislerine yönelik uygulama projeleri hazırlanacaktır

Kentlerdeki imar ve ulaşım ile ilgili politika, karar ve yatırımlar koordineli olarak değerlendirilecek. özellikle imar planları ile ulaşım ana planlarının birbiriyle uyumlu bir şekilde hazırlanması ve güncellenmesi sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.701)			
Tedbir 701.1. İmar planları ile ulaşım ana planlarının uyumlu olmasını sağlayacak bir koordinasyon mekanizması kurulacaktır.	MPGM	Ulaştırma ve Altın Bakanlığı (S), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1.Görev ve sorumluluk paylaşımına yönelik çalışmalar tamamlanacaktır. 2. Koordinasyon mekanizmasının kavramsal çerçevesi ile hukuki ve kurumsal tasarımı tamamlanacaktır.
Cevreci ulaşım modları geliştirilecek ve kent içi ulaşımında motorsuz ulaşım türleri özendirilecektir. (Kalkınma Planı p.703)			
Tedbir 703.1. Yaya trafiğinin kesintisiz hale getirilmesi için yaya yolları ve kaldırımlar ile ilgili standartlar oluşturulacaktır.	MHGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Ulaştırma ve Altın Bakanlığı, Yerel Yönetimler	1. Yaya yolları ve kaldırımlara ilişkin yurt dışında uygulanan standartlar ve iyi uygulamalar incelenecek, ülkemizin mevcut durum etüdü tamamlanacaktır.
Tedbir 703.2. Kent merkezlerinde tarihi ve kültürel cazibe noktaları ile alışveriş bölgelerinde motorlu taşıtlardan arındırılmış yaya bölgeleri oluşturulacaktır.	CYGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Ulaştırma ve Altın Bakanlığı, Yerel Yönetimler	1. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda üç pilot il belirlenerek proje çalışmalarına başlanacaktır.
Tedbir 703.3. Bisiklet kullanımını teşvik etmek amacıyla vasal ve finansal destek mekanizmaları hayata geçirilecektir.	MHGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. Şehir içi Yollarda Bisiklet Yolları, Bisiklet İstasyonları ve Bisiklet Park Yerleri Tasarımına ve Yapımına Dair Yönetmelik paydaş görüşleri çerçevesinde nihai hale getirilerek yayımlanacaktır.
Tedbir 703.4. Bisiklet yolu master planı ve uygulama planı hazırlanacak, bu kapsamda yeni bisiklet yolları yapılacaktır.	CYGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. Master Plan çalışması tamamlanarak 1. Etap Bisiklet Yolları Uygulama Planı hazırlanacaktır.
Tedbir 703.5. Bisiklet paylaşım sistemleri kurulacaktır.	MHGM CYGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda pilot projeler belirlenecektir.

Kırsal Kalkınma

Politika / Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
Kırsal verileşimlerin sosyal ve fiziki altınması, iskân ve yeniden verileşim işleri için yatırım ve hizmet ihtiyaçlarının tespiti, takibi ve bu ihtiyaçların giderilmesi sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.706)			
Tedbir 706.1. Köylerin mahalli müşterek nitelikli altın ve üst yapı ihtiyaçlarının giderilmesi için büyükşehir olmayan iller için KÖYDES kapsamında; Büyükşehir belediyesi bulunan illerde köy ve belde mahalle dönen verileşim verilerinde ise Büyükşehirlerin Kırsal Altınması Projesi (KIRDES) kapsamında köylerin ve beldelerin kaliteli ve erişilebilir yol ağı, içme suyu, atık su tesisi, küçük sulama tesisi yatırım işleri için finansal destek sağlanacaktır.	YYGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İçişleri Bakanlığı	1. KOYDES Projesi ödeneği Büyükşehir olmayan 51 ilin yol, içme suyu, tarımsal sulama ve atık su projelerinde kullanılmak üzere Valiliklerden gelen ve Bakanlıkca onaylanan programlar doğrultusunda kullanılacaktır.
Tedbir 706.2. KOYDES kapsamında kırsal altyapı hizmetleri için ayrılan kaynakların verimli ve etkin kullanımı için KÖYDES izleme sistemi oluşturulacaktır	YYGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İçişleri Bakanlığı	1. KOYDES Projesi kapsamında kırsal altın hizmetleri için ayrılan kaynakların daha verimli ve etkin kullanımı ile gelecek yıllarda projelerin planlaması/takibi açısından KÖYDES Yatırım İzleme Sistemi (KÖYDES-CBS) oluşturulacaktır. 2. İl envanter verilerinin ve yıl içinde yapılan projelerin izlenmesi sağlanacaktır.
Tedbir 706.4. Kırsal alanda yerleri kamulaştırılanlar öncelikli olmak üzere, çeşitli risk faktörlerine bağlı olarak ihtiyaç duyulan yeniden yerleşim ve iskân faaliyetleri kapsamında can ve mal güvenliğini tehdit eden yapıların yerine, köyün	YİGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), AFAD	1. Yeni verileşim veri temin edilemeyen ailelerin iskân sürecini tamamlamak amacıyla öncelikle evini vâpâna yardım kapsamında iskân iş ve işlemleri yürütülecektir.

bitişğinde veya belirlenecek alanlarda uygun yapılar yapılacaktır			
---	--	--	--

Çevrenin Korunması

Politika / Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
Çevre konusunda kurum ve kuruluşların görev, yetki ve sorumlulukları netleştirilerek kamu, özel sektör, mahalli idareler ve STK'lar arasında koordinasyon ve işbirliği geliştirilecek, toplumun çevre bilinci artırılacak ve etkin çevre yönetimi sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.713)			
Tedbir 713.2. Çevresel etki değerlendirme, stratejik çevresel değerlendirme, izin, lisans, izleme ve denetim mekanizmaları ve kapasiteleri geliştirilecek ve bu konularda mevzuat güncellenerek gerekli yazılım, makine ve teçhizat ihtiyacı giderilecektir.	CEDİDGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Yerel Yönetimler	1. Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) ve Kümülatif Etki Değerlendirme konusunda kapasite geliştirme çalışmaları yapılacaktır. 2. Çevre Denetim Yönetmeliği yeniden düzenlenecektir. 3. Atıksu, Havza ve Deniz İzleme Sistemleri geliştirilecektir.
Tedbir 713.4. Çevre etiket sistemi yaygınlaştırılacaktır.	CEDİDGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları	1. Çevre etiketi kapsamındaki ürün ve hizmet grupları sayısı beşe yükseltilecektir. 2. Çevre etiketi konusunda farkındalığı artırmaya ve işbirliğini geliştirmeye yönelik etkinlikler yapılacaktır.
Uluslararası iklim değişikliği müzakereleri ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler ilkeleri ile Nivet Edilmiş Ulusal Katkı çerçevesinde sürdürülecek, ulusal koşullar ölçüsünde sera gazı emisyonuna neden olan sektörlerde iklim değişikliğiyle mücadele edilecek ve iklim değişikliğine uyuma yönelik kapasite artırımı sağlanarak ekonominin ve toplumun iklim risklerine dayanıklılığı artırılacaktır. (Kalkınma Planı p.714)			
Tedbir 714.1. Sera gazı emisyonuna sebep olan binalar ile enerji, sanayi, ulaştırma, atık, tarım ve ormancılık sektörlerinde emisyon kontrolüne yönelik Nivet Edilmiş Ulusal Katkı çerçevesinde çalışmalar yürütülecektir.	CYGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu	1. Nivet Edilmiş Ulusal Katkının güncellenmesine yönelik çalışmalara devam edilecektir.
Tedbir 714.2. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum sağlama kapasitesini artırmaya yönelik ulusal ve bölgesel uyum stratejilerini içeren planlama, uygulama ve kapasite geliştirme çalışmaları yürütülecektir.	TVKGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu, Yerel Yönetimler	1. Korunan alanlarda iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin tespiti ve iklim değişikliğine uyum kapasitesini artırmaya yönelik ulusal ve bölgesel stratejilerin geliştirilmesi çalışmaları başlatılacaktır.
Tedbir 714.3. İklim değişikliğine uyumun sağlanması ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ihtiyaçlar tespit edilerek çözüm önerileri belirlenecek, basta Karadeniz Bölgesi olmak üzere 7 Bölgemiz için İklim Değişikliği Eylem Planları hazırlanacaktır.	CYGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu	1. Türkiye'nin ve diğer coğrafi bölgeleri için iklim değişikliği eylem planlarının hazırlanmasına devam edilecektir.
Üretim, ısınma ve trafik kaynaklı hava kirliliğinin önlenmesi için hava kalitesi yönetim uygulamaları etkinleştirilecek, emisyonların kontrolü sağlanarak hava kalitesi iyileştirilecektir. (Kalkınma Planı p.715)			
Tedbir 715.1. Yerel düzeyde hava kalitesi eylem planları oluşturulacak, kirlilik ve emisyon kontrolüne yönelik mevzuat güncellenecektir.	CYGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. 31 ilde Temiz Hava Eylem Planlarının güncellenmesi çalışmalarına başlanacaktır. 2. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği güncellenecektir.
Tedbir 715.3. Hava kalitesinin modellenmesi ve izlenmesine yönelik araştırmalar yapılacak ve altyapı geliştirilecektir.	CEDİDGM CYGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S)	1. Bes hava kalitesi izleme istasyonu kurulacaktır. 2. Sürekli İzleme Merkezinin yazılım ihtiyaçları giderilecektir. 3. Ülkenin stratejik hava kalitesi haritaları km çözünürlüğünde hazırlanacaktır.
Ekosistemler ve ekosistem hizmetlerinin korunması, onarımı ve sürdürülebilir kullanımının sağlanmasına yönelik			

kara ve denizde korunan alan miktarı artırılarak doğa koruma alanlarının etkin yönetimi gerçekleştirilecektir. (Kalkınma Planı p.717)			
Tedbir 717.1. Kara ve denizdeki korunan alan miktarı artırılarak bu alanların etkin yönetiminin sağlanması için yeşil koridor oluşturulması, planlama ve altyapı çalışmaları gibi uygulamalar gerçekleştirilecektir.	TVKGM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Tarım ve Orman Bakanlığı, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, İlgili STK'lar	1. Potansiyel koruma alanları ile vesil koridorların belirlenmesine yönelik teknik çalışmalar yapılacaktır.
Büyük endüstriyel kazaların önlenmesine yönelik risk yönetimi uygulamaları geliştirilecek ve kimyasalların insan sağlığı ve çevreye olan etkilerini en aza indirecek şekilde etkin yönetimi sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.718)			
Tedbir 718.2. Uluslararası yükümlülükler kapsamında kimyasalların etkin yönetimine yönelik mevzuat çalışmaları yapılacaktır.	CYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı	1. Kalıcı Organik Kirlenmeler Hakkında Yönetmelik güncellenecektir. 2. Bazı zararlı kimyasalların ihracatı ve ithalatının kontrol altına alınması ve sınırlandırılmasına ilişkin mevzuat yayımlanacaktır.
Çevresel gürültünün değerlendirilmesi ve yönetimi geliştirilecektir. (Kalkınma Planı P-719)			
Tedbir 719.1. Türkiye genelinde yerleşim alanlarının stratejik gürültü haritaları hazırlanacaktır.	CYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. Stratejik gürültü haritaları hazırlık çalışmaları sorumlu belediyeler tarafından gerçekleştirilecektir.
Çevresel veri ve göstergelerin standartlara uygun bir şekilde düzenli olarak üretimi, kamuoyu ile paylaşımı ve karar alma süreçlerinde etkin kullanımı sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.720)			
Tedbir 720.1. Toplama, izleme ve değerlendirme süreçleri ile kalitesi açısından çevresel veri geliştirilecek ve kullanımına yönelik kapasite artırılabilecektir.	ÇEDİDGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Tarım ve Orman Bakanlığı, TÜİK	1. Yayımlanan çevresel gösterge sayısı 90'a çıkarılacaktır. 2. Çevresel göstergeleri yayınlanan il sayısı 70'e çıkarılacaktır.

Afet Yönetimi

Politika / Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
İstanbul'da olması muhtemel bir deprem sonrasında oluşabilecek can ve mal kaybının en az seviyede tutulabilmesi için gerekli risk azaltma ve güçlendirme çalışmalarına devam edilecektir. (Kalkınma Planı p.724)			
Tedbir 724.1. İstanbul'daki kritik altyapı tesislerinin afetlere karşı dayanıklılığı artırılacaktır.	YİGM İLBANK AKDHGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, AFAD, İLBANK, İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, İstanbul Büyükşehir Belediyesi	1. İlgili kuruluşlar ile koordinasyon toplantıları yapılarak İstanbul'daki kritik altyapı tesislerinin afetlere karşı dayanıklı hale getirilmesi için yol haritasının belirlenmesine yönelik çalışmalar tamamlanacaktır.
Afetlere hazırlık ve afet sonrası müdahalede özel önem arz eden hastane, okul, vurt gibi ortak kullanım mekânları ile enerji, ulaşım, su ve haberleşme gibi kritik altyapıların güçlendirilmesine öncelik verilecektir. (Kalkınma Planı p.725)			
Tedbir 725.1. Kamu hizmet binalarının envanterini çıkarma ve afetlere karşı güçlendirme çalışmalarına devam edilecektir.	YİGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları	1. Ülke genelindeki kamu hizmet binalarının envanterinin çıkarılması çalışmalarına devam edilecek ve önceliklendirilmeye yönelik bir program hazırlanacaktır. 2. Bu program dâhilinde riskli olan binaların güçlendirilmesi veya yeniden yapılmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

İyi Yönetişim

Politika / Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
-------------------	---------------	--------------------------------	-------------------------------------

Vatandaşların ve ilgili tüm tarafların politika yapma süreçlerine aktif katılımı sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.782)			
Tedbir 782.1. Kent konseplerinin daha aktif hale getirilmesine yönelik düzenleme yapılacaktır.	YYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), İçişleri Bakanlığı, Yerel Yönetimler	1. İlgili paydas kurum ve kuruluşlarla ön hazırlık çalışmaları yapılacaktır. 2. Mevcut sorunlar tespit edilerek kent konseplerinin aktif olmasına yönelik hususlar belirlenecektir. 3. Elde edilen çıktılar doğrultusunda gerekmesi halinde mevzuat çalışması yapılacaktır.

Yerel Yönetimler

Politika / Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
Yerel yönetimlerin stratejik planlarında yer alan öncelikleri ile kaynak tahsisleri arasındaki uyum artırılacaktır. (Kalkınma Planı p.797)			
Tedbir 797.1. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından stratejik plan hazırlama zorunluluğu olan belediyelerde hizmet önceliklendirme yapmak üzere rehber geliştirilecektir.	YYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. Nüfusu 50 binin üzerinde olan belediyeler için hizmet önceliklendirmesine ilişkin rehber hazırlanmasına yönelik çalıştay ve toplantılar yapılacaktır.
Yerel yönetim hizmetlerinin standardizasyonunu ve bu standartlara uyumun denetimini sağlayacak yöntem geliştirilecektir. (Kalkınma Planı p.798)			
Tedbir 798.1. Yerel yönetimlerin hizmetlerinin idari, mali ve teknik asgari standartları tespit edilecek; bu standartların uygulanmasına yönelik mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.	YYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. Ülke genelinde hizmet kalite ve standartlarının sağlanabilmesi amacıyla gerekli ilke ve kriterlerin ilgili bakanlıklarca belirlenmesi ve yerel yönetimlerin bu standartlara uyum hizmet vermesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır. 2. İlgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde standartlar tespit edilecek ve mevzuat değişikliği gerçekleştirilecektir.
Yerel yönetimlerde insan kaynağının uzmanlaşma düzeyi ve kapasitesi artırılacaktır. (Kalkınma Planı p.799)			
Tedbir 799.1. Yerel yönetimlerde çalışan personelin niteliğini artırmaya yönelik eğitimler verilecektir.	YYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler, Türkiye Belediyeler Birliği	1. Basta yeni kurulan büyükşehir belediyeleri olmak üzere yerel yönetim personeline yönelik eğitim ihtiyaçları belirlenecek ve bu kapsamda bir eğitim planı geliştirilecektir.
Belediyelerin karar alma süreçlerinde vatandaşların katılım ve denetim rolü güçlendirilecektir. (Kalkınma Planı p.800)			
Tedbir 800.1. Dezavantajlı kesimlerin yerel yönetimlerdeki temsil ve karar alma süreçlerine katılım mekanizmaları güçlendirilecek. kent konseplerinde belirli bir oranda katılımı sağlanacak, alınacak önemli kararlarda halk oylamasına başvurulabilmesi gibi vollarla yerel hizmet sunumunda bu kesimlerin ihtiyaçlarının daha fazla dikkate alınması sağlanacaktır.	YYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. Belediyelerin karar alma ve kaynak kullanımında yerindelik ilkesini sağlamak amacıyla vatandaşların bilgilendirilmesi ve görüşlerinin alınmasını temin edecek mekanizmalar geliştirilecek ve denetim rolünü güçlendirecek düzenlemeler yapılacaktır. 2. Kent konseplerine dezavantajlı kesimlerin de katılımını sağlamaya yönelik mevzuatta gerekli değişiklikler yapılacaktır.
Yerel yönetimlerin hizmet sunumlarını etkinleştirmeye yönelik yeniden yapılanması sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.801)			
Tedbir 801.1. Yerel yönetimlerde optimum hizmet ve coğrafi alan bütünlüğü tespit edilerek yerel hizmet süreçlerine uyum, çoklu ölçüt tasnif sistemine dayalı yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılmasına ilişkin modelleme ve mevzuat	YYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. Belediyelerin sundukları hizmetlere vatandaşların erişimini kolaylaştırmak ve hizmetlerin sunumunda maliyetleri düşürmek için yöntem ve araçların geliştirilmesine yönelik bir analiz çalışması yapılacaktır.

çalışması yapılacaktır.			
Tedbir 801.3. Büyükşehir belediyeleriyle büyükşehir ilçe belediyelerinin çakışan yetki ve sorumlulukları nedeniyle ortaya çıkan hizmet aksamalarının giderilmesi için görev tanımları etkinlik temelli olarak yeniden değerlendirilecektir.	YYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. Büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyelerinin çakışan görev, yetki ve sorumluluklarını açık bir şekilde tanımlamaya yönelik somut önerileri içeren bir rapor hazırlanacaktır.
Yerel yönetim hizmet sunumunda kentlerin nitelikleri ve dinamikleri dikkate alınarak kent esenliği ve güvenliği güçlendirilecektir. (Kalkınma Planı p.802)			
Tedbir 802.1. Yerel yönetimlerin kent esenliği ve güvenliğine ilişkin projeleri desteklenecektir.	YYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. Yerel yönetimlerin kent esenliği ve güvenliğine ilişkin dış kredili projelerinin (itfaive aracı alımı projeleri, afet ve acil durum araç alımı projeleri vb.) öncelikli olarak Yatırım Programıyla ilişkilendirilmesi sağlanacaktır.
Tedbir 802.2. Küçük ölçekli belediyelerin sosyal donatı projeleri için finansman modeli geliştirilecektir.	YYGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Yerel Yönetimler	1. Mali gücü yetersiz ve borçlanma kapasitesi olmayan küçük ölçekli belediyelerde sosyal donatı ihtiyaç analizi çalışması yapılacaktır.

Kamu Hizmetlerinde e-Devlet Uygulamaları

Politika / Tedbir	Sorumlu Birim	İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
e-Devlet hizmet sunumunda ihtiyaç duyulan temel bilgi sistemleri ile ortak altyapı, hizmet ve standartların geliştirilmesine devam edilecek, kurumsal bilgi sistemleri sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulacaktır. (Kalkınma Planı p.812)			
Tedbir 812.7. Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Projesi tamamlanacaktır.	CBSGM	Cevre ve Şehircilik Bakanlığı (S), Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, Harita Genel Müdürlüğü	1. Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Evlem Planı uygulanacak ve izlemesi yapılacaktır. 2. Coğrafi veri temaları hazırlanacaktır. 3. Coğrafi veri ve metaveri entegrasyonu sağlanacak, kamu kurumlarının CBS çalışmalarını yürütme kapasitesi artırılacaktır. 4. Coğrafi veri paylaşımı kuralları belirlenecektir.